

1ο βήμα: Θέμα και βιβλιογραφία της εργασίας

1. Θέμα εργασίας

Ο γοτθικός ρυθμός εμφανίστηκε στις αρχές του 12ου αιώνα στην περιοχή Ιλ-ντε-Φρανς (στο σημερινό Παρίσι) και σύντομα διαδόθηκε στο μεγαλύτερο τμήμα της Ευρώπης, κυριάρχησε δε σε ορισμένες περιοχές μέχρι και τις αρχές του 16ου αιώνα, προτού αντικατασταθεί σταδιακά από την αναγεννησιακή τέχνη. Όμως, στην Ιταλία η γοτθική τέχνη δεν ήταν ποτέ ιδιαίτερα δημοφιλής. Και με οδηγό το έργο του Τζιότο, οι αρχιτέκτονες και οι καλλιτέχνες στράφηκαν για έμπνευση στη μελέτη της φύσης και της αρχαιότητας, διαμορφώνοντας κατά τον 15ο αιώνα το αναγεννησιακό ύφος.

Στην αρχιτεκτονική, επιλέξτε μία γοτθική εκκλησία και συγκρίνετέ την με μία αναγεννησιακή εκκλησία από την ιταλική χερσόνησο. Ποια στοιχεία χρησιμοποιούν οι αρχιτέκτονες της εκάστοτε περιόδου; Ποιες είναι οι αρχιτεκτονικές επιδιώξεις τους; Ποιες είναι οι κοινωνικές συνθήκες που αντανακλώνται πάνω στα κτίσματα;

Στις εικαστικές τέχνες, επιλέξτε ένα έργο ζωγραφικής της γοτθικής περιόδου και συγκρίνετέ το με ένα έργο ζωγραφικής της ιταλικής Αναγέννησης. Από πού αντλούν τα πρότυπά τους οι καλλιτέχνες της γοτθικής τέχνης και από πού οι ζωγράφοι της Αναγέννησης; Ποιους σκοπούς εξυπηρετεί η ζωγραφική στη γοτθική εποχή και ποιους στην αναγεννησιακή Ιταλία; Τι μας δείχνει η τέχνη της εκάστοτε περιόδου για την κοινωνία;

Την εποχή του Μεσαίωνα υπερίσχυε η εκκλησιαστική μουσική. Ωστόσο, τον 14ο αιώνα η κοσμική μουσική υπερίσχυσε της εκκλησιαστικής. Επώνυμοι συνθέτες, όμως ο Γκυγιόμ ντε Μασώ, αναπτύσσουν μουσική για κοσμικά θέματα καλλιεργώντας το έδαφος για τη δημιουργία μεγάλης ποικιλίας ειδών σύνθεσης κοσμικής μουσικής την εποχή της Αναγέννησης. Αναφερθείτε στη κοσμική μουσική του 14ου αιώνα έχοντας ως αφετηρία ένα μουσικό έργο. Συνδέστε αυτό το μουσικό φαινόμενο με τις ευρύτερες κοινωνικές αλλαγές.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2. Βιβλιογραφία

Από τα εγχειρίδια του ΕΑΠ:

Μας ενδιαφέρουν τα κεφ. 1-2 από τον Α' τόμο & το 1^ο κεφ. από τον Γ' τόμο.

Πιο συγκεκριμένα:

Α' τόμος:

- Η ενότητα 1.1.6 για τη θέση του καλλιτέχνη στη μεσαιωνική κοινωνία
- Η ενότητα 1.3.1 για να κατανοήσουμε το ιστορικό πλαίσιο της γοθτικής τέχνης
- Η ενότητα 1.3.2 για την αρχιτεκτονική του γοθικού ναού
- Οι Εισαγωγικές Παρατηρήσεις του 2^{ου} κεφ. για μια πρώτη γνωριμία με την Αναγέννηση
- Η ενότητα 2.1.1 για να κατανοήσουμε το ιστορικό πλαίσιο της Αναγέννησης
- Η ενότητα 2.1.2 για την αρχιτεκτονική της Αναγέννησης
- Η ενότητα 2.1.3 για τους αρχιτέκτονες της Αναγέννησης
- Η ενότητα 2.1.6 για τη ζωγραφική της Αναγέννησης
- Η ενότητα 2.1.7 για τους ζωγράφους της Αναγέννησης

Γ' τόμος:

- Η ενότητα 1.2 για να κατανοήσουμε σε ποιον βαθμό υπήρχε κοσμική μουσική στον Μεσαίωνα
- Η ενότητα 1.4 για να δούμε ποια είναι η αλλαγή που συντελείται στη μουσική κατά τους 13^ο-14^ο αι.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Από τα συνοδευτικά βιβλία:

Από τον Gombrich:

- Η σελ. 172 για να κατανοήσουμε τη σημασία του ναού στον Μεσαίωνα γενικά
- Οι σελ. 185-186 για την αρχιτεκτονική του γοθτικού ναού και, συγκεκριμένα, για τις καινοτομίες που αυτός εισάγει
- Οι σελ. 188-189 για την εμπειρία του πιστού στο εσωτερικό του γοθτικού ναού
- Οι σελ. 195-196 για τη γοθτική ζωγραφική
- Οι σελ. 223-224 για να κατανοήσουμε τη συναισθηματική σχέση των Ιταλών με την κλασική αρχαιότητα
- Η σελ. 229 για την εφαρμογή της προοπτικής στη ζωγραφική της Αναγέννησης και, συγκεκριμένα, στην *Αγία Τριάδα*
- Η σελ. 249 για την εφαρμογή της κλασικής αρχιτεκτονικής σε χριστιανική εκκλησία και, συγκεκριμένα, στον Άγ. Ανδρέα

Από τους Machlis-Forney:

- Οι σελ. 79-81 για τον ίδιο λόγο που χρειαζόμαστε και την 1.2 του Γ' τόμου, δηλαδή → να κατανοήσουμε σε ποιον βαθμό υπήρχε κοσμική μουσική στον Μεσαίωνα
- Οι σελ. 83-84 για τον Γκιγιόμ ντε Μασώ και το μοτέτο που σχολιάζουμε στην ενδεικτική επίλυση

Από την προαιρετική βιβλιογραφία

- Burns:
 - ✓ οι σελ. 97-99 για τον ίδιο λόγο που χρειαζόμαστε και την 2.1.1 του Γ' τόμου, δηλαδή → για μια πρώτη γνωριμία με την Αναγέννηση
 - ✓ οι σελ. 100-104 για το ιστορικό πλαίσιο της Αναγέννησης
- Hauser, τόμος 1:
 - ✓ οι σελ. 222-223 για τη θέση του καλλιτέχνη στη μεσαιωνική κοινωνία
 - ✓ οι σελ. 254-255 για να καταλάβουμε γιατί η γοθτική τέχνη είναι τέχνη των πόλεων και της αστικής τάξης

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- ✓ οι σελ. 268-269 για τη θεματική του έρωτα στη μεσαιωνική μουσική
- ✓ οι σελ. 304-307 για να κατανοήσουμε τη διαφορά του γοθτικού ρυθμού από τον ρομανικό, ώστε να καταλάβουμε πληρέστερα και αυτό που πρεσβεύει
- ✓ οι σελ. 309-310 για τις συντεχνίες που έχτιζαν τους γοθτικούς ναούς
- ✓ οι σελ. 330-332 για τη σημασία της ψευδαίσθησης στη γοθτική τέχνη
- Hauser, τόμος 2:
 - ✓ οι σελ. 18-19 για τη δομή της σύνθεσης στη γοθτική τέχνη & στην Αναγέννηση
 - ✓ η σελ. 29 για να κατανοήσουμε τη μετάβαση από το μεταφυσικό στο φυσικό που συντελείται στην τέχνη της Αναγέννησης
 - ✓ οι σελ. 43-44 για την τέχνη του Μαζάτσιο
 - ✓ οι σελ. 68, 88 για τη θέση & την προσωπικότητα του καλλιτέχνη
- Honour-Fleming:
 - ✓ η σελ. 373 για την *Αγία Τριάδα*
- Murray-Murray:
 - ✓ οι σελ. 56-59 για τον Αλμπέρτι & τον Άγ. Ανδρέα
- Watkin:
 - ✓ οι σελ. 216-217 για τον Αλμπέρτι
- Πετρίδου-Ζιρώ:
 - ✓ οι σελ. 11-12 για τον Μαζάτσιο & την *Αγία Τριάδα*
 - ✓ οι σελ. 17-18 για τον Αλμπέρτι & τον Άγ. Ανδρέα
- Φυρνά-Τζόρνταν:
 - ✓ Οι σελ. 232-233 για τον Άγ. Ανδρέα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!